

ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТА

024 - хореографія

Артист балету, балетмейстр

ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА

Мета: ознайомлення з важливими філософськими галузями знань про людину: етикою - предметом сфера почуттєвого; висвітлює основні віхи розвитку етики і естетики, дає сучасне розуміння таких їх наріжних проблем, як сутність і обґрунтування моралі, її основних понять, етикету як форми культури, а також системи категорій естетики, природи мистецтва і художньої творчості, специфіки розвитку некласичної естетики на основі художньо-естетичного досвіду ХХ - поч. ХХІ ст. Засвоєння цієї сфери гуманітарного знання своєрідно довершує світогляд людини, робить його цілісним, сприяє глибшому розумінню місця людини в світі, здатності виробити власну моральну позицію та формує культуру почуттів, сприяє їх витонченню і ушляхетненню. Завдання: сформувати вміння працювати з філософсько-етичними та художніми текстами, самостійно аналізувати і інтерпретувати їх зміст, аргументувати власну позицію щодо актуальних моральних проблем сьогодення і здобути навички критичного мислення та теоретичної рефлексії почуттєвого досвіду.

Семестр – 5

Форми контролю – залік

Рекомендована література:

1. *Естетика: Навч. посіб. / В.О. Лозовой та ін. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 207 с.*
2. *Естетика: Підручник (Л.Т. Левчук, В.І. Панченко, О.І. Оніщенко, Д.Ю. Кучерюк / За заг. ред. Л.П. Левчук. – К.: Вища шк., 2005. – 431 с.*
3. *Етика: навч. посіб. / Лозовий В.О., Панов Н.І. та ін. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 223 с.*

ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи конституційного права України» є формування у студентів системних знань з конституційного права України, умінь узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні поняття з конкретними явищами. Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи конституційного права України» є закладення фундаменту загальної юридичної культури, юридичного мислення; оволодіння знаннями у галузі конституційного права України, вироблення позитивного ставлення до нього; розгляд конституційного права як соціальної реальності, виробленої юридичною наукою і наповненою ідеями гуманізму, добра і справедливості; набуття вміння давати об'єктивну правову оцінку різноманітним державно-політичним явищам; забезпечення дотримання студентами конституційного законодавства; вироблення у студентів здатності самостійно мислити і висловлювати свої думки в чіткій і зрозумілій формі; оволодіння базовими навиками користування нормативно-правовою базою.

Семестр – 8
Форми контролю – залік

Рекомендована література:

1. Конституція України (станом на 30 вересня 2016 р.). Закон України про судоустрій і статус суддів (від 2 червня 2016 р.) [Текст] .-К.:Ред газети «Закон і Бізнес», 2016 .-160 с.
2. Механізми захисту прав в Україні (деякі науково-практичні аспекти) [Текст]/під ред. Є.Б.Кубка .-К.:ПрАТ "Юридична практика",2016 .-656 с.
3. Конституційне право України: прагматичний курс : навч.посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.] ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова ; тех. ред. Ю. Д. Батан. - Одеса : Юридична література, 2017. - 256 с.

ОСНОВИ ТРУДОВОГО ПРАВА

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи трудового права» є формування системи знань з правового регулювання трудових відносин в Україні, систематизації напрямів та способів вирішення проблем, накопичених практикою розв'язання трудових спорів, у забезпеченні оволодіння студентами сукупністю спеціальних теоретичних знань, а також практичних навичок для подальшої роботи, виховання правової культури майбутніх спеціалістів. Основними завданнями навчальної дисципліни є вивчення системи чинного трудового законодавства, правових проблем, що виникають при вирішенні трудових спорів, визначення правового статусу суб'єктів трудового права, вивчення підстав та умов виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин та пов'язаних з ними, ознайомлення із способами захисту трудових прав.

Семестр – 8
Форми контролю – залік

Рекомендована література:

1. Кодекс законів про працю України : затв. Законом УРСР від 10 грудня 1971 р. №322-VIII // Відомості Верховної Ради УРСР. - 1971. - Дод. до № 50. - Ст. 375. (з наступними змінами та доповненнями)
2. Трудове право України [Текст] : академ. курс : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Пилипенко П. Д. та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. -К. : Ін Юре, 2014. -548 с
3. Мельник К. Ю. Трудове право України [Текст] : підручник / К. Ю. Мельник ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. -Харків : Діса плюс, 2014. - 479 с.

СОЦІОЛОГІЯ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Соціологія культури і мистецтв – це одна з найважливіших галузей науки про суспільство, оскільки вона вивчає й аналізує найбільш складні й фундаментальні характеристики людини і суспільства, їхню здатність до ефективного матеріального і духовного розвитку. Під час вивчення дисципліни студенти повинні засвоїти суть,місце і роль цілісної системи культури і

мистецтва в суспільстві, закономірностей і випадковостей їх виникнення і розвитку, явищ і процесів, конкретних матеріальних і духовних цінностей та діяльність людей з їх створення, накопичення, збереження, реалізації і передачі новим поколінням. Студенти повинні вміти виділяти загально-соціологічний закон історичного процесу, який обумовлює розширення культурної сфери; закономірність, що визначає роль матеріальних умов життя людини і суспільства у формуванні та розвитку культури і вплив культури на матеріальні умови; закономірність взаємозв'язку і взаємовпливу культурної та економічної, а також інших сфер життєдіяльності людей.

Семестр – 7 семестр

Форми контролю – залік

Рекомендована література:

1. *Соціологія культури : навч. посіб. / О.М. Семашко, В.М. Піча ; за ред. О.М. Семашка, В.М. Пічі. – К. : «Каравела», Львів : «Новий Світ-2000, 2002. – 334 с.*
2. *Ручка А.О. Соціологія культури в новому тисячолітті : навч. посіб. / А.О. Ручка, В.В. Танчер, Ю.Г. Сорока. – Х., 2002.*
3. *Юрій М. Ф. Соціологія культури : навч. посіб. / М.Ф. Юрій. – К. : Кондор, 2006. – 302с.*
4. *Манхейм К. Избранное: Социология культуры. – К. Манхейм. – М. ; СПб. : Университетская книга, 2000. – 501 с.*

ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВ

Метою навчальної дисципліни є ознайомлення студентів зі змістом світового та вітчизняного історико-філософського процесу. В процесі навчання студенти засвоюють широкий спектр методологічних підходів і теоретичних систем філософії як сфери духовної творчості, розширюють знання про сучасні її форми та нові підходи до вирішення найважливіших проблем сьогодення. Засвоєння знань із філософії сприяє формуванню високої світоглядно-методологічної культури, переконання в принциповій важливості для кожної людини вільного світоглядного самовизначення, спрямовує на самостійні роздуми над найважливішими проблемами індивідуального та суспільного буття. Вивчення дисципліни формує вміння працювати з філософськими текстами, вчить реконструювати зміст висловлених у них філософських ідей, здійснювати історико-філософську інтерпретацію, робити пояснення і оцінку філософських вчень, актуалізує потребу співвідносити світоглядні ідеї з практикою суспільного життя.

Семестр – 7

Форми контролю – залік

Рекомендована література:

1. *Гатальська, С. М. Філософія культури [Текст] : Підручник / С.М. Гатальська. - К. : Либідь, 2005. - 326 с.*
2. *Каган М.С. Философия культуры. - СПб., 1996. - 415 с.*
3. *Шеллинг Ф. Философия искусства.- М.,1966.*

АНСАМБЛЬ

Найважливішим принципом виконавської практики у навчальному закладі за спеціальністю «Хореографія» є хореографічний ансамбль.

Мета дисципліни - паралельне вивчення академічного, народно-сценічного та сучасного балетного репертуару, які вдосконалюють професійну майстерність таких дисциплін, як класичний танець, характерний і народно-сценічний танець, дуетно-сценічний, історико-побутовий танець, сучасний танець, методика роботи в хореографічному колективі. Такий перелік дисциплін не є випадковим тому, що предмет "Ансамбль" тісно пов'язаний з усіма перерахованими дисциплінами, які повинен досконало знати як сучасний артист балету, так і балетмейстер-постановник.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:

- специфіку та особливості організації, роботи і керівництва ансамблем народного танцю;

- історію створення ансамблю танцю «Дивоцвіт»;

вміти:

- практично відтворити хореографічні постановки ансамблю танцю «Дивоцвіт».

Семестр - 5, 8.

Форма контролю – залік.

Рекомендована література :

Стасько, Б., Марусик, Н.	Роман Гарасимчук та його автентичні «Танці гуцульські» (західні етнографічні регіони) [Текст] : навч.-метод. посібник / Б. Стасько, Н. Марусик	Ів.-Франківськ : ПНУ ім. В. Стефаніка, 2010.
Стасько, Б., Марусик, Н.	Митці народної хореографії Прикарпаття [Текст]: посібник для студентів хореографічних відділень мистецьких вищих навчальних закладів / Б. Стасько, Н. Марусик	Ів.-Франківськ : Вид.-диз. Відділ ЦІТ, 2009.
Стасько, Б., Марусик, Н.	Український народний одяг (західні етнографічні регіони) [Текст] : навчально-метод. Посібник. / Б. Стасько, Н. Марусик	Івано-Франківськ, «Плай», - 2009
Стасько, Б.	Хореографічне мистецтво Івано-Франківщини [Текст] / Б. Стасько	Ів.-Франківськ : Лілея-НВ, 2004
Нагачевський. А.	Побутові танці канадських українців [Текст] / А. Нагачевський Хореографічне мистецтво в системі художньо – естетичної освіти в Україні/матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції	Київ, Родовід,- 2001 Івано-Франківськ, «Плай», - 2007
Воропай О.	Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис [Текст]/ том 1.: Воропай В.М	Київ, «Оберіг» 1991
Воропай О.	Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис [Текст]/ том 2.: Воропай В.М	Київ, «Оберіг» 1991

<i>Верховинець В.М.</i>	<i>Теорії українського народного танцю [Текст]/Верховинець В.М.</i>	<i>Київ, «Музична Україна», 1990</i>
<i>Верховинець В.М.</i>	<i>Весняночка. Теорія українського народного танцю.[Текст]/Верховинець В.М.</i>	<i>Київ, «Музична Україна», 1989</i>
<i>Гарасимчук Р.</i>	<i>Народні танці українців Карпат. Бойківські і лемківські танці.Книга2.</i>	<i>Львів, 2008</i>

ЗРАЗКИ НАРОДНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

Завдання дисципліни - вивчення характерних особливостей кращих зразків хореографічного мистецтва України, на основі репертуару професійних ансамблів пісні і танцю.

Мета - формування хореографічної культури, розвиток професійних навичок з відтворення хореографічної лексики, передача характеру та манери виконання в хореографічному творі. Розвиток балетмейстерських навичок майбутньої професії.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:

- історію виникнення, становлення та розвитку кращих професійних колективів різних регіонів України;
- провідних балетмейстерів-постановників професійних колективів різних регіонів України;
- репертуар кращих професійних колективів пісні і танцю України.

вміти:

- грамотно відтворювати хореографічну лексику;
- передати характер та манеру виконання;
- застосовувати набуті знання та вміння у практичній педагогічній діяльності.

Семестр - 7.

Форма контролю – залік.

Рекомендована література:

<i>Верховинець В.М.</i>	<i>Весняночка. Теорія українського народного танцю.[Текст]/Верховинець В.М.</i>	<i>Київ, «Музична Україна», 1989</i>
<i>Гарасимчук Р.</i>	<i>Народні танці українців Карпат. Бойківські і лемківські танці.Книга2.</i>	<i>Львів, 2008</i>
<i>Гарасимчук Р.</i>	<i>Народні танці українців Карпат. Гуцульські танці. Книга1.</i>	<i>Львів, 2008</i>
<i>Стасько, Б.</i>	<i>Хореографічне мистецтво Івано-Франківщини [Текст] / Б. Стасько</i>	<i>Ів.-Франківськ : Лілея-НВ, 2004</i>
<i>Зайцев, Є. В., Колиснеченко, Ю. В.</i>	<i>Основи народно-сценічного танцю [Текст] : навч. посібник / Є. В. Зайцев, Ю. В. Колиснеченко</i>	<i>Вінниця : Нова Книга, 2009.</i>
<i>Зайцев, Є. В., Колиснеченко,</i>	<i>Основи народно-сценічного танцю [Текст] : нотний додаток / Є. В. Зайцев, Ю. В.</i>	<i>Вінниця : Нова Книга, 2009.</i>

Ю. В.	Колисниченко Хореографічне мистецтво в системі художньо – естетичної освіти в Україні/матеріали всеукраїнської науково- практичної конференції	Івано- Франківськ, «Плай», - 2007
Воропай О.	Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис [Текст]/ том 1.: Воропай В.М	Київ, «Оберіг» 1991
Воропай О.	Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис [Текст]/ том 2.: Воропай В.М	Київ, «Оберіг» 1991

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ВІРТУОЗНИХ РУХІВ

У процесі вивчення даної дисципліни студенти опановують рухи підвищеної складності, закріплюють і удосконалюють навички, одержані ними при опануванні предметами "Теорія і методика викладання народно-сценічного танцю" та "Теорія та методика викладання українського народно-сценічного танцю".

Основними завданнями предмету оволодіння методичними основами вивчення технічно складних рухів , удосконалення виконавської майстерності та оволодіння методикою викладання предмету.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:

- методику виконання технічно-складних вправ;
- методичні прийоми виконання технічних елементів;
- принципи побудови комбінацій та підбору музичного матеріалу;
- вміння:
- володіти вміннями та навичками виконання вправ;
- володіти навичками самостійного відпрацювання навчального матеріалу;
- відпрацювати технічні прийоми виконання технічних елементів.

Семестр - 6.

Форма контролю – залік.

Рекомендована література:

Зайцев, Є. В., Колисниченко, Ю. В.	Основи народно-сценічного танцю [Текст] : навч. посібник / Є. В. Зайцев, Ю. В. Колисниченко	Вінниця : Нова Книга, 2009.
Зайцев, Є. В., Колисниченко, Ю. В.	Основи народно-сценічного танцю [Текст] : нотний додаток / Є. В. Зайцев, Ю. В. Колисниченко	Вінниця : Нова Книга, 2009.
	Хореографічне мистецтво в системі художньо – естетичної освіти в Україні/матеріали всеукраїнської науково- практичної конференції	Івано-Франківськ, «Плай», - 2007
Васірук, С. О.	Класичний танець [Текст] : навчально- метод. Посібник. – 1-е вид. / С. О. Васірук	Ів.-Франківськ : ПНУ ім. В. Стефаніка, 2009.

<i>Верховинець В.М.</i>	<i>Теорії українського народного танцю [Текст]/Верховинець В.М.</i>	<i>Київ, «Музична Україна», 1990</i>
<i>Верховинець В.М.</i>	<i>Весняночка. Теорія українського народного танцю.[Текст]/Верховинець В.М.</i>	<i>Київ, «Музична Україна», 1989</i>

МЕТОДИКА РОБОТИ З ХОРЕОГРАФІЧНИМ КОЛЕКТИВОМ

Мета - ознайомлення студентів з основами організації педагогічного процесу, методикою і практикою викладання у хореографічних колективах, багатогранною діяльністю керівника колективу, особливостями організації роботи з різними категоріями учасників хореографічних колективів, специфікою та методикою роботи з дітьми.

Основне завдання курсу - підвищення рівня теоретичних знань з методики організації роботи з хореографічним колективом, закріплення практичних навичок щодо цього, підготовка студента до майбутньої діяльності в якості керівника аматорського хореографічного колективу. Найважливіші моменти у цій діяльності:

- організація, становлення та розвиток колективу;
- здійснення в ньому навчально-виховної роботи;
- організація і проведення концертних виступів.

Програма передбачає вивчення найбільш важливих тем, які допоможуть студентам оволодіти сучасною методикою навчально-виховної та репетиційної роботи в колективі.

Досконале вивчення дисципліни сприяє розвитку у студентів знань, які допоможуть розв'язати завдання стосовно проблеми адаптації у середовищі пов'язаних з роботою у колективі та його керівництвом.

Семестр - 6.

Форма контролю – залік.

Рекомендована література:

<i>Березова Г.</i>	<i>Класичний танець у дитячих хореографічних колективах[Текст] / Г.Березова</i>	<i>К. : Музична Україна, 1990.</i>
<i>Бондаренко Л.А.</i>	<i>Методика хореографічної роботи в школі[Текст] Л.А. Бондаренко</i>	<i>К. : Музична Україна, 1968.</i>
<i>Цвєткова, Л. Ю.</i>	<i>Методика викладання класичного танцю [Текст] : підручник/ Л. Ю. Цвєткова</i>	<i>К. : Альтерпрес, 2007.</i>
<i>Смирнов И.В.</i>	<i>Искусство балетмейстера [Текст] учебное пособие/ И.В Смирнов</i>	<i>Москва, «Просвещение»,1986</i>
<i>Мелехов А.В.</i>	<i>Искусство балетмейстера. Композиция и постановка танца. [Текст] учебное пособие/ А.В. Мелехов</i>	<i>Екатеренбург 2015</i>
<i>Бондаренко Л.</i>	<i>Ритміка і танець у 1-4 класах загальноосвітньої школи. [Текст]: посібник/Л. Боднарєнко.</i>	<i>К. : Музична Україна, 1989</i>

МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА

Мета - підготовка студентів до самостійного керування та створення репертуару в дитячих та дорослих хореографічних колективах з урахуванням умов, завдань і контингенту учасників колективу різних типів і видів танцювального мистецтва. Підготовка висококваліфікованих балетмейстерів та викладачів хореографічних дисциплін для навчальних закладів мистецького спрямування.

Завдання – вивчення теоретичної бази дисципліни та засвоєння практичних навичок, що дозволить студенту скласти цілісну систему знань, поглядів, вмінь, які в свою чергу і сформують особистість майбутнього балетмейстера.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:

- загальні поняття про хореографію;
- композиційну побудову хореографічного твору;
- прийоми розвитку малюнку танцю;
- виражальні засоби хореографічного мистецтва;
- просторову побудову сцени;
- умовні позначення;
- прийоми розвитку танцювальної лексики;
- специфіку побудови різних форм хореографічних творів.

вміти:

- створювати етюди на розвиток малюнку;
- створювати етюди на основі варіювання темпу та ритму;
- розбирати танець по запису;
- вміти записати танець;
- створити танець для дітей і на дітей;
- створити хореографічний монолог або діалог;
- оволодіти прийомами постановки сюжетного номеру;
- створити хореографічний етюд з використанням предмету;
- створювати яскраві хореографічні образи та передавати характер та манеру виконання.

Семестр - 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Форма контролю – залік, екзамен.

Рекомендована література:

Смирнов И.В.	Искусство балетмейстера [Текст] : учебное пособие/ И.В Смирнов	Москва, «Просвещение»,1986
Мелехов А.В.	Искусство балетмейстера. Композиция и постановка танца. [Текст] учебное пособие/ А.В. Мелехов	Екатеренбург 2015
Захаров Р.	Соченение танца. Страницы педагогического опыта. [Текст] учебное пособие/Р. Захаров	Москва, «Искусство», 1989
Боднаренко Л., Бердовський О.	Танцювальні композиції та етюди танців народів світу [Текст] / В-І.Л. Боднаренко, О. Бердовський	Київ «Музична Україна» 1969

- Голдріч О. *Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. [Текст]: Посібник, 2-е вид.* Львів, «Сполом», 2006
/О. Голдріч
- Голдріч О. *Танцюймо разом. Танці з репертуару народних ансамблів вишів м. Львова.* Львів, «Сполом», 2006
[Текст]/О. Голдріч
- Уральская В.И. *Рождение танца [Текст] / В.И. Уральская* Москва 1982
- Хореографічне мистецтво в системі художньо – естетичної освіти в Україні/матеріали всеукраїнської науково- практичної конференції* Івано-Франківськ, «Плай», - 2007

МУЗИЧНА ГРАМОТА ТА ІНСТРУМЕНТ

Навчальна дисципліна вивчає елементи структури музичної мови у її графічному вираженні.

Мета – вивчення та засвоєння студентами ключового набору музичних художньо-виражальних засобів та його графічної фіксації.

Основні завдання - надання знань щодо природи звуку, його будови та виразових можливостей; засвоєння теоретичних відомостей стосовно організації музичної мови; вивчення особливостей окремих музично-виразових засобів; засвоєння правил нотного письма; вивчення типологічних рис різних музичних жанрів. У процесі вивчення курсу музичної грамоти студенти повинні знати:

- основний набір музично-виразових засобів;
- особливості окремого музично-виразового засобу його художній потенціал;
- правила нотного письма;
- музичні жанри, стильові епохи.

Студенти повинні вміти:

- здійснити загальний аналіз музичного твору (визначити розмір, тональність, темп);
- графічно відтворити певну музичну побудову; аналізувати твори з точки зору жанрової приналежності;
- визначити особливості метроритмічної та ладової організації твору на слух;
- побудувати усно та письмово інтервали, різні типи акордів (тризвуків, септакордів) від окремого звуку та в тональності.

Семестр - 1, 4.

Форма контролю – залік.

Рекомендована література:

- Кашкадамова, Н. Б. *Мистецтво виконання музики на клавійно-струнних інструментах* К. : Освіта України, 2009.
: навч. посібник / Н. Б. Кашкадамова

- Падалка, Г. Учитель, музика, діти. [Текст]/Г.Падалка К. Музична Україна, 1982
- Доронюк, В. Д., Вовк, М. В. Українська музична етнопедогогіка [Текст]: монографія / В. Д, Доронюк, М. В. Вовк Івано-Франківськ : Плай, 2009.
- Апраксина, О.А. Методика музикального виховання в школі [Текст]:учеб. Посібник/О.А.Апраксина М.:Прсвещение, 1983
- Способин І.В. Елементарна теорія музики[Текст]:2-е вид./І.В. Спосібін. К.:Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1959
- Юцевич, Ю. Словарь музыкальных терминов. Справочное издание/Ю.Е. Юцевич Киев, «Музична Україна»,1988
- Артюхов П., Басурманов А., Журавлев В. Хрестоматія для баяна и аккордеона. Посібник. Ч 1./П.Артюхов,А. Басурманов, В. Журавлев М.: Советский композитор,1970
- Платонов. В. Чтение нот с листа. Посібник для баянистов/В.Платонов М.: Советский композитор,1970
- Чуриліна, Л. М. Методика самостійної роботи студентів над фортепіанними творами (самовчитель гри на фортепіано) : метод. вказівки / Л. М. Чуриліна Ів.-Франківськ : Місто-НВ, 2004.